

ΦΛΩΡΑ Π. ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ
 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ, ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ
 2018-2019

παράλληλα σε Ω 1-54

ΓΙΑ Ω αρχή Ψ 58 κ.ε. ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΚΑΙ ΥΠΝΟΣ ΠΕΝΘΟΥΝΤΟΣ
 ΑΧΙΛΛΕΩΣ έναντι άλλων που κοιμούνται

οἷ μὲν κακκείοντες ἔβαν κλισίην δὲ ἕκαστος,
Πηλεΐδης δ' ἐπὶ θινὶ πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
60κεῖτο βαρὺ στενάχων πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσι
ἐν καθαρῷ, ὅθι κύματ' ἐπ' ἠϊόνος κλύζεσκον:
εὖτε τὸν ὕπνος ἔμαρπτε λύων μελεδήματα θυμοῦ
νήδυμος ἀμφιχυθείς: μάλα γὰρ κάμε φαίδιμα γυῖα
Ἴκτορ' ἐπαΐσσω προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν:

ΓΙΑ Ω 15: X 395-405 (με αντίδραση Εκάβης 406 κ.εξ.)
 ΠΡΩΤΟ ΣΥΡΣΙΜΟ ΕΚΤΟΡΑ

ἦ ῥα, καὶ Ἴκτορα δῖον ἀεικέα μήδετο ἔργα.
 στ.21*

να το δούμε και για

ἀμφοτέρων μετόπισθε ποδῶν τέτρηνε τένοντε
ἔς σφυρὸν ἐκ πτέρνης, βοέους δ' ἐξῆπτεν ἰμάντας,
ἐκ δίφροιο δ' ἔδησε, κάρη δ' ἔλκεσθαι ἔασεν:
ἔς δίφρον δ' ἀναβὰς ἀνά τε κλυτὰ τεύχε' αἰείρας
400μάστιξεν ῥ' ἐλάαν, τῷ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην.
τοῦ δ' ἦν ἐλκομένοιο κονίσσαλος, ἀμφὶ δὲ χαῖται
κυάνεαι πίτναντο, κάρη δ' ἅπαν ἐν κονίησι
κεῖτο πάρος χαρίεν: τότε δὲ Ζεὺς δυσμενέεσσι
δῶκεν ἀεικίσσασθαι ἐῖν ἐν πατρίδι γαίῃ.

(Εκάβη)! στη συνέχεια στ. 406 κ.εξ. (για σύγκριση με Ω 200)

ὥς τοῦ μὲν κεκόνιτο κάρη ἅπαν: ἦ δὲ νυ μήτηρ
τίλλε κόμην, ἀπὸ δὲ λιπαρὴν ἔρριψε καλύπτρην
τηλόσε, κώκυσεν δὲ μάλα μέγα παῖδ' ἐσιδοῦσα:
ὤμωξεν δ' ἐλεεινὰ πατὴρ φίλος, ἀμφὶ δὲ λαοὶ
 Ο 544-5 (για Σαρπηδόνα)

ἀλλὰ φίλοι πάρστητε, νεμεσσήθητε δὲ θυμῷ,
545μὴ ἀπὸ τεύχε' ἔλονται, ἀεικίσσωσι δὲ νεκρὸν

και φυσικά Α 4 με σκυλιά και νεκρούς στρατιώτες.

ΓΙΑ 16: Ψ 12-26 ΚΑΙ ΞΑΝΑ ΓΙΑ ΣΤ.18 ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΤΑΦΙΚΩΝ
ΕΘΙΜΩΝ
ΤΟ ΠΙΝΘΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΤΡΟΚΛΟ

ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ὤμωξαν ἀολλέες, ἦρχε δ' Ἀχιλλεύς·
οἱ δὲ τοῖς περὶ νεκρὸν εὐτόιγας ἤλασαν ἵππους
μυρόμενοι· μετὰ δέ σφι Θέτις γόου ἕμερον ὤρσε.
15 δεύοντο ψάμαθοι, δεύοντο δὲ τεύχεα φωτῶν
δάκρυσι· τοῖον γὰρ πόθειον μῆστωρα φόβοιο.
τοῖσι δὲ Πηλεΐδης ἀδινού ἐξήρχε γόοιο
χείρας ἐπ' ἀνδροφόνους θέμενος στήθεσσι ἐταίρου·
χαῖρέ μοι ὦ Πάτροκλε καὶ εἰν Αἴδαο δόμοισι·
20 πάντα γὰρ ἤδη τοι τελέω τὰ πάροιθεν ὑπέστην
Ἴκτορα δευρ' ἐρύσας δώσειν κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι,
δώδεκα δὲ προπάραιθε πυρῆς ἀποδειροτομήσειν
Τρώων ἀγλαὰ τέκνα σέθεν καταμένοιο χολωθεῖς.

ἦ ῥα καὶ Ἴκτορα δῖον ἀεικέα μῆδετο ἔργα
25 πρηγέα πάρ λεχέεσσι Μενoitιάδαο τανύσσας
ἐν κονίῃς·

ΓΙΑ 18-21: Ψ 178-91
(με σχόλια MacLeod, p.87)

ὤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, φίλον δ' ὀνόμηνεν ἐταίρου·
χαῖρέ μοι ὦ Πάτροκλε καὶ εἰν Αἴδαο δόμοισι·
180 πάντα γὰρ ἤδη τοι τελέω τὰ πάροιθεν ὑπέστην,
δώδεκα μὲν Τρώων μεγαθύμων υἱέας ἐσθλοῦς
τοὺς ἅμα σοὶ πάντα πῦρ ἐσθίει· Ἴκτορα δ' οὐ τι
δώσω Πριαμίδην πυρὶ δαπτέμεν, ἀλλὰ κύνεσσι.

ὡς φάτ' ἀπειλήσας· τὸν δ' οὐ κύνες ἀμφεπένοντο,
185 ἀλλὰ κύνας μὲν ἀλαλκε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
ἤματα καὶ νύκτας, ῥοδόεντι δὲ χρίεν ἐλαίῳ
ἀμβροσίῳ, ἵνα μὴ μιν ἀποδούφοι ἐλκυστάζων.
τῷ δ' ἐπὶ κυάνεον νέφος ἤγαγε Φοῖβος Ἀπόλλων
οὐρανόθεν πεδίον δέ, κάλυψε δὲ χώρον ἅπαντα
190 ὅσσον ἐπεῖγε νέκυς, μὴ ποῖν μένος ἡελίοιο
σκήλει· ἀμφὶ περὶ χροά ἵνεσιν ἠδὲ μέλεσσι.

ΓΙΑ 22 P 125-127

Ἴκτωρ μὲν Πάτροκλον ἐπεὶ κλυτὰ τεύχε' ἀπήυρα,
ἔλχ' ἴν' ἀπ' ὤμοιν κεφαλὴν τάμοι ὀξεί χαλκῷ,
τὸν δὲ νέκυν Τρωῆσιν ἐρυσσάμενος κυσὶ δοίῃ.

ΓΙΑ 25-30 αθέτηση στην αρχαιότητα και από Αρίσταρχο (με ανάγνωση σχολίων από MacLeod p.88 και γερμανικά)

Kommentar

25

Situation bezogen: ‘dabei, in dieser Sache, unter diesen Umständen’ (LfgrE s.v. 590.9ff., bes. 34ff.). — **ἤνδανεν**: ‘gefiel’ (eigtl. ‘war süß, angenehm’: zu ἡδός; s. 1.24n.), von der Zustimmung zu einem Vorschlag. Der dazugehörige Subjekts-Inf. muß aus dem Vorhergehenden ‘weitergedacht’ werden (κλέψαι). — Zur Form des Imperfekts s. LfgrE s.v. 799.21ff.: ἔην- statt *ἔ(ϕ)άνδανεν, wohl unter Einfluß von att. ἦνδανεν.

26 1. VH ≈ 20.34, *Od.* 8.344, *Hes. Th.* 15 (VA τοῦ δέ u.ä. *Od.* 4.505, 7.61 und 5x ‘Hes.’). —

Ποσειδάων(τι): Elision von -τι kommt im fgrE verhältnismäßig selten vor: G 30; VAN LEEUWEN (1894) 1918, 75–77; GUILLEUX 2001. — **γλαυκώπιδι κούρη**: ≈ *Od.* 2.433 Διὸς γλαυκώπιδι κούρη: Dativ-Variante der VE-Formel γλαυκῶπις Ἀθήνη (dazu 1.206n.; vgl. die VE-Formeln Διὸς κούρη μέγαλοιο und κούρη Διὸς αἰγιόχοιο: 6.304n.); ähnl. im Vers-Innern vor der Zäsur C 2 κούρη γλαυκώπιδι καὶ Διὶ πατρί (*Od.* 24.518, neben häufigerem Ἀθηναίη γλαυκώπιδι, ebenfalls vor C 2; s. 6.88n.). Bloßes γλαυκῶπις als vertraute Anrede durch Zeus 3x in *Il.* 8 und durch Odysseus *Od.* 13.389, im Erzähler-Text *Od.* 6.47, *hom.h.* 28.10: gewisse Epitheta können selbständig für den Gottesnamen stehen, so auch ἑριούνοιος für Hermes (360n.); s. HAINSWORTH zu *Od.* 6.47. — Zur Bed. von γλαυκῶπις s. 1.206n. (‘mit hellen Augen’).

27–30 Das ‘Paris-Urteil’ gehört sagenchronologisch an den Anfang der Troia-Geschichte (externe komplementive Analepse^p: RICHARDSON 1990, 103 mit Anm. 29; vgl. STR 23 Abb. 3); innerhalb des epischen Kyklos wurde es ausführlich in den ‘Kyprien’ erzählt (Proklos *Chrest.* § 1 West; vgl. *Cypr. fr.* 5f. West). In der *Ilias* wird das ‘Paris-Urteil’ nur an dieser Stelle erwähnt; es begründet hier, warum Hera und Athene die Mißhandlung von Hektors Leichnam dulden, ja sogar gutheißen: Prinzip des ‘*ad hoc*-Erzählens’^p (ERBSE 1986, 196f.). Dennoch ist die Episode für die ganze *Ilias* und bes. für ihre Götterkonstellation vorausgesetzt (4.5ff., 5.418ff., 21.418ff.; vgl. auch 6.288–295n.): FM 8 s.v. Paris; REINHARDT (1938) 1960 (‘Ohne Parisurteil keine *Ilias*’: ebd. 32); KULLMANN 1960, 236ff.; STINTON (1965) 1990, 17ff.; WALCOT 1977; KULLMANN (1986) 1992, 393f.; LATACZ (2001) 2005, 231f. Der Erzähler stellt sie in der Kausalkette jedoch zugunsten des Pandarosschusses (4.86–168) zurück, durch den er “das auf Troia ruhende Verhängnis in der *Ilias* selbst dramatisch entwickelt” (SCHADEWALDT [1938] 1966, 154 Anm. 1; s. auch DRERUP 1921, 360 Anm. 1 u. 450 Anm. 3; IRMSCHER 1950, 43f.; VAN DER VALK 1953, 17). — Anspielungen auf Mythen aus dem troianischen und anderen Sagenkreisen sind bei Homer häufig (CALHOUN 1939; KULLMANN 1960, 5–11; SCHWINGE 1991, 497f.; BURGESS 2001, 47f. u. 209 Anm. 1; spez. zu Anspielungen auf die Vorgeschichte des Troianischen Krieges und die ersten neun Kriegsjahre s. KULLMANN a.O. 227–302; FRIEDRICH 1975, 81f. mit Anm. 217–223 S. 188); oft wurden sie als Interpolationen verdächtigt. Hier wird seit der Antike am ganzen Abschnitt von V. 23 an Kritik laut, teils aus sprachlichen Gründen (etwa wegen der Verwendung der Wörter ‘kränken’, ‘Gehöft’, ‘Sinnlichkeit’ [29f.

26 κούρη: = Athene; zur Form R 2 u. 4.1–2.

mit nn.]), teils aus moralisch-theologischen Gründen (der ‘Diebstahl’ in V. 24 [aber s.d.]), die Beurteilung von Gottheiten durch einen Sterblichen), teils aus inhaltlichen Gründen: Poseidon (26) stehe in keinem Zusammenhang zum Paris-Urteil, überhaupt erwähne Homer das Paris-Urteil sonst nirgends (Aristarch gemäß schol. bT zu 23 u. schol. A zu 25–30; dazu BECK 1964, 129–138; RICHARDSON zu 23–30. – WEST 2001, 12, athetiert 29f.; s. auch *app. crit.*). – Weiteres zu Geschichte und Motivik des Mythos vom ‘Paris-Urteil’ bei STINTON a.O. 17ff. 56ff.; DAVIES 2003. Zu bildlichen Darstellungen LIMC s.v. *Paridis Iudicium*; KAESER 2006.

Die Formulierung der Verse 27–30 ist subjektiv geprägt: Erzählerkommentar (RICHARDSON 1990, 145 mit Anm. 11) oder sogar Sekundäre Fokalisation^P aus der Sicht der beiden betroffenen Göttinnen (DE JONG [1987] 2004, 84; SCODEL 2002, 143f.). Der Figuren-Sprache^P gehören folgende Wörter an: (ἀπ)εχθάνομαι (bei Homer nur noch 3.454 im Erzähler-Text), ἔνεκα (DE JONG a.O. 120; vgl. PORZIG 1942, 169), ἄτη (bei Homer 21x in Direkter Rede^P, 4x im Erzähler-Text^P [noch 16.805, 24.480, *Od.* 15.233]). Vgl. 29n. (βεῖκεσσε), 30n. (‘Sinnlichkeit’).

27 VA ≈ 12.433, 13.679, Hes. *Th.* 425; zur 2. VH s. 27b–28a n. — **ἔχον**: ‘beharren, blieben dabei’, zu intrans. ἔχω ‘standhalten, verharren’, vgl. 12.433, 13.557, 13.679 (LfgRE s.v. 839.71ff. 844.59ff.). — **πρῶτον**: ‘(nun) einmal’; betont die Irreversibilität (1.319n., vgl. 1.6n.). — **ἀπήχθετο**: Die Form läßt sich als Impf. (i.S.v. ‘jm. verhaßt sein’) oder als Aor. (‘sich js. Haß zuziehen’) deuten; s. MUTZBAUER 1893, 97f.; CHANTR. 1.394. — **Ἴλιος ἱρή**: flektierbare VE-Formel (Nom./Akk./Gen. 21x *Il.*, 2x *Od.*; teilweise mit Präposition: 143n.). Zu ἱερός als generischem Epitheton von Städten, bes. Troia, s. 1.38n.; WEST zu *Od.* 1.2; hier möglicherweise mit Kontrastwirkung zu ‘den Göttern verhaßt’.

27b–28a = 8.551b–552a; ≈ 4.46–47a, 4.164–165a, 6.448–449a (alle mit Fortsetzung εὐμμελίω Πριάμοιο).

28 **Alexandros**: = Paris (FM 8); zum Doppelnamen 3.16n. — **Verblendung**: gr. *ἀτῆ* bezeichnet den Anstoß zu einer törichten Handlung mit katastrophalen Folgen (dazu ausführlich 1.412n. u. 19.88n.; vgl. auch V. 480). An den Parallelstellen 3.100 und 6.356 ist vordergründig die Entführung der Helena durch Paris gemeint, hier wird die Verblendung auf den in der Sage voraufgehenden Anlaß, das Paris-Urteil, bezogen (explikative Funktion der Vv. 29f.).

λαός: Hier ist das ganze Volk samt Frauen und Kindern gemeint (1n.): die Königsfamilie und die Bevölkerung Troias sind in gleicher Weise vom Krieg betroffen, ähnl. 3.50f., 6.282f. (mit 6.283n.), 24.715 sowie die Iterata (27b–28a n.); vgl. MACLEOD zu 27–8. — **Ἀλεξάνδρου ἔνεκ’ ἄτης**: = 6.356; ≈ 3.100 (ἀρχῆς); zum Schwanken der Überlieferung zwischen ἀρχῆς und ἄτης s. 6.356n. An der vorl. Stelle ist ἄτης in der Überlieferung besser bezeugt und inhaltlich passender (MACLEOD zu 27–8; WEST 2001, 198): negative Darstel-

27 ὡς: ‘wie’. — σφιν: = αὐτοῖς (R 14.1). — ἀπήχθετο (f)Ἴλιος: zur Prosodie R 4.3. — ἱρή: = ἱερά.

ΓΙΑ Ω 27 ἄτη

Τ 88-99 (ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ)

... ἐγὼ δ’ οὐκ αἰτίος εἰμι,

ἀλλὰ Ζεὺς καὶ Μοῖρα καὶ ἡεροφοῖτις Ἴρινός,

οἳ τέ μοι εἰν ἀγορῇ φρεσὶν ἔμβalon ἄγριον ἄτην,

ἦματι τῷ ὄτ’ Ἀχιλλῆος γέρας αὐτὸς ἀπηύρων.

90 ἀλλὰ τί κεν ρέξαιμι; θεὸς διὰ πάντα τελευτᾷ.

πρέσβα Διὸς θυγάτηρ Ἄτη, ἥ πάντας ἄται,

οὐλομένη: τῇ μὲν θ’ ἀπαλοὶ πόδες: οὐ γὰρ ἐπ’ οὐδεὶ

πίλνεται, ἀλλ' ἄρα ἦ γε κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει
βλάπτουσ' ἀνθρώπους: κατὰ δ' οὖν ἕτερόν γε πέδησε.
 95 καὶ γὰρ δὴ νύ ποτε Ζεὺς ἄσατο, τὸν περ ἄριστον
ἀνδρῶν ἠδὲ θεῶν φασ' ἔμμεναι: ἀλλ' ἄρα καὶ τὸν
Ἴηρη θῆλυς ἐοῦσα δολοφροσύνης ἀπάτησεν,
ἦματι τῷ ὅτ' ἔμελλε βίην Ἡρακληεῖην
Ἀλκμήνη τέξεσθαι ἐϋστεφάνῳ ἐνὶ Θήβῃ.

* ξανά σε Ω 480 με σχολιασμό όπως σε Α 412

στο Γ 100 διαβάζεται ἀρχῆς: ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέπασθε/
 100 εἶνεκ' ἐμῆς ἔριδος καὶ Ἀλεξάνδρου ἔνεκ' ἀρχῆς:

ο Αρίσταρχος υποστηρίζει ότι πρέπει να διατηρηθεί και εδώ το ἀρχῆς για να μην αποενοχοποιηθεί ο Πάρης). Οι σύγχρονοι μελετητές κρατούν όμως **εδώ το ἄτης** και στο Γ 356· ο Όμηρος δεν αθώνει τον Πάρη πρβ. μετά 29-30 μαχλοσύνη. Η άτη «μπορεί να σημαίνει ότι παίρνει τα λογικά κάποιου αλλά όχι και την ευθύνη του» (McLeod σ. 88-89 που αναφέρεται στα παράλληλα της τρίτης ραψωδίας)

ΣΤΟ 30 μαχλοσύνη και Πάρις
 Γ 39-55

τὸν δ' Ἴκτωρ νείκεσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσιν:
Δύσπαρι εἶδος ἄριστε γυναιμανὲς ἠπεροπευτὰ
 40 αἰθ' ὄφελος ἄγονός τ' ἔμμεναι ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι:
καὶ κε τὸ βουλοίμην, καὶ κεν πολὺ κέρδιον ἦεν
ἢ οὕτω λώβην τ' ἔμμεναι καὶ ὑπόψιον ἄλλων.
ἦ που καγγαλόωσι κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
φάντες ἀριστήα πρόμον ἔμμεναι, οὕνεκα καλὸν
 45 εἶδος ἔπ', ἀλλ' οὐκ ἔστι βίη φρεσὶν οὐδέ τις ἀλκή.
ἦ τοιόσδε ἐὼν ἐν ποντοπόροισι νέεσσι
πόντον ἐπιπλώσας, ἐτάρους ἐοίηρας ἀγείρας,
μυθεῖς ἀλλοδαποῖσι γυναῖκ' εὐεῖδέ' ἀνήγες
ἔξ ἀπίης γαίης νυδὸν ἀνδρῶν αἰχμητῶν
 50 πατοῖ τε σὼ μέγα πῆμα πόληί τε παντί τε δήμῳ,
δυσμενέσιν μὲν χάσμα, κατηφείην δὲ σοὶ αὐτῷ;
οὐκ ἂν δὴ μείνειας ἀρηίφιλον Μενέλαον;
γνοίης χ' οἴου φωτὸς ἔχεις θαλερὴν παράκοιτιν:
οὐκ ἂν τοι χραίσμη κίθαρις τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης
 55 ἦ τε κόμη τό τε εἶδος ὅτ' ἐν κονίησι μγείης.

ΓΙΑ Ω 31-76 ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΘΕΩΝ ΒΛ. Α 533-5, X 166
 στ.31= Α 493!
 ποιὰ μέρα;

α) από τη μέρα που ξεκινά η παραπάνω περιγραφείσα κακοποίηση πτώματος Έκτορα, άρα από την 30η μέρα (27 ο φόνος και 3 μέρες βλέπουν κακοποίηση).

β. από τη μέρα του φόνου του Έκτορα (η 27η μέρα). και 12 μέρες στη σκηνή, στ. 413).

α)

27η φόνος, 28η ο Πατρόκλος (23.109-225), 29η οι ταφικοί αγώνες, 30-32 η αρχή κακοποίησης (ως Ω 30), 33η-41η περαιτέρω κακοποίηση (9 μέρες και 9 μέρες η διαμάχη: 30 και 107 κ.ε.), 41η η αγορά θεών και η νυκτοπορία Πριάμου (ως στ.676), 42η η επιστροφή Πριάμου (ως 776), 4η-50η ((μέρες θρήνου για Έκτορα, ως 787), 52η τα ταφικά (ως 804), με τελική αρχή πολέμου στο στ. 667!

β)

27η φόνος, 28η του Πάτροκλου (από Ψ 109-225), 29η του Πατρόκλου (ως Ω 3), 30-38 (9 μέρες κακοποίηση Έκτορα και 9 μέρες διαμάχη θεών, ως 30 και 107 κ.ε.), 38η (ή 39η) θεών αγορά και νυκτοπορία Πριάμου (ως 676), 39η (ή 40η) επιστροφή Πριάμου (ως 776), 39η (ή 40 μέχρι 47η (ή 48η) 9 μέρες θρήνος και συλλογή ξύλων (ως 784), 48η (ή 49η) τα ταφικά Έκτορα (ως 787), 49η (ή 50η) θρήνος και επιτάφιο δείπνο (ως 804), και αρχή μάχης.

ΓΙΑ Ω 38 ΕΘΙΜΑ ΤΑΦΗΣ , Βλ. Ψ 163 κ.εξ.

κηδεμόνες δὲ παρ' αὐθι μένον καὶ νήεον ὕλην,
ποίησαν δὲ πυρὴν ἑκατόμπεδον ἔνθα καὶ ἔνθα,
 165ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτη νεκρὸν θέσαν ἀχνύμενοι κῆρ.
πολλὰ δὲ ἴφια μῆλα καὶ εἰλίποδας ἔλικας βοῦς
πρόσθε πυρῆς ἔδερὸν τε καὶ ἄμφεπον: ἐκ δ' ἄρα πάντων
δημὸν ἐλὼν ἐκάλυψε νέκυν μεγάθυμος Ἀχιλλεὺς
ἔς πόδας ἐκ κεφαλῆς, περὶ δὲ δρατὰ σώματα νήει.
 170ἐν δ' ἐτίθει μέλιτος καὶ ἀλείφατος ἀμφιφορῆας
πρὸς λέγεα κλίνων: πίσυρας δ' ἐριαύχενας ἵππους
ἔσσυμένως ἐνέβαλλε πυρῇ μεγάλα στεναχίζων.

ΣΤΟ ΓΝΑΜΠΤΟΝ ΝΟΗΜΑ 40 βλ. I 496-514 (Φοίνιξ και Λιταί)

ἀλλ' Ἀχιλεῦ δάμασον θυμὸν μέγαν: οὐδέ τί σε χρὴ
νηλεὲς ἦτορ ἔχειν: στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί,
τῶν περ καὶ μείζων ἀρετὴ τιμὴ τε βίη τε.
καὶ μὲν τοὺς θυέεσσι καὶ εὐχολῆς ἀγανῆσι
 500λοιβῆ τε κνίσση τε παρατρῶπῶσ' ἄνθρωποι
λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβῆη καὶ ἀμάρτη.

καὶ γὰρ τε λιταί εἰσι Διὸς κοῦραι μέγαλοιο
 χωλαί τε ῥυσαί τε παραβλῶπές τ' ὀφθαλμῶ,
 αἶ ῥά τε καὶ μετόπισθ' ἄτης ἀλέγουσι κιοῦσαι.
 505 ἦ δ' ἄτη σθεναρὴ τε καὶ ἀρτίπος, οὔνεκα πάσας
 πολλὸν ὑπεκπροθέει, φθάνει δέ τε πᾶσαν ἐπ' αἶαν
 βλάπτουσ' ἀνθρώπους: αἶ δ' ἐξακέονται ὀπίσσω.
 ὃς μὲν τ' αἰδέσεται κούρας Διὸς ἄσσον ἰούσας,
 τὸν δὲ μέγ' ὤνησαν καὶ τ' ἔκλυον εὐχομένοιο:
 510 ὃς δὲ κ' ἀνήνηται καὶ τε στερεῶς ἀποείπη,
 λίσσονται δ' ἄρα ταί γε Δία Κρονίωνα κιοῦσαι
 τῷ ἄτην ἅμ' ἔπεσθαι, ἵνα βλαφθεὶς ἀποτίση.
 ἀλλ' Ἀχιλεῦ πόρε καὶ σὺ Διὸς κούρησιν ἔπεσθαι
 τιμὴν, ἢ τ' ἄλλων περ ἐπιγνάμπει νόον ἐσθλῶν.

Ω 41 κ.εξ. ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΗ ΜΕ ΛΙΟΝΤΑΡΙ
 Μ 299-306

βῆ ῥ' ἴμεν ὡς τε λέων ὀρεσίτροφος, ὃς τ' ἐπιδευῆς
 300 δηρὸν ἔη κρειῶν, κέλεται δέ ἐ θυμὸς ἀγήνωρ
 μῆλων πειρήσοντα καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν:
 εἶ περ γὰρ χ' εὖρησι παρ' αὐτόφι βώτορας ἄνδρας
 σὺν κυσὶ καὶ δούρεσσι φυλάσσοντας περὶ μῆλα,
 οὐ ῥά τ' ἀπείρητος μέμονε σταθμοῖο δῖεσθαι,
 305 ἀλλ' ὃ γ' ἄρ' ἦ ἤρπαξε μετάλμενος, ἦε καὶ αὐτὸς
 ἔβλητ' ἐν πρώτοισι θοῆς ἀπὸ χειρὸς ἄκοντι:

Ο ΑΧΙΛΛΕΑΣ Υ 164-175 (μόνον μια φορά!)

Πηλεΐδης δ' ἐτέρωθεν ἐναντίον ὄρτο λέων ὡς
 165 σίντης, ὃν τε καὶ ἄνδρες ἀποκτάμεναι μεμάσιν
 ἀγρόμενοι πᾶς δῆμος: ὃ δὲ πρῶτον μὲν ἀτίζων
 ἔρχεται, ἀλλ' ὅτε κέν τις ἀρηϊθῶν αἰζηῶν
 δουρὶ βάλῃ ἐάλη τε χανῶν, περὶ τ' ἀφρὸς ὀδόντας
 γίνεται, ἐν δέ τέ οἱ κραδίη στένει ἄλκιμον ἦτορ,
 170 οὐρῆ δὲ πλευράς τε καὶ ἰσχία ἀμφοτέρωθεν
 μαστίεται, ἐξ δ' αὐτὸν ἐποτρύνει μαχέσασθαι,
 γλαυκίων δ' ἰθὺς φέρεται μένει, ἦν τινα πέφνη
 ἀνδρῶν, ἦ αὐτὸς φθίεται πρώτῳ ἐν ὀμίλῳ:
 ὡς Ἀχιλῆ' ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
 175 ἀντίον ἐλθέμεναι μεγαλήτορος Αἰνεΐαιο.

Ω 44 ΑΙΔΩΣ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ (οι δύο βασικές έννοιες στην Ω, για την αιδώ βλ. Α)

Φ 74 ‘γυνοῦμαι σ’ Ἀχιλεῦ: σὺ δέ μ’ αἶδεο καὶ μ’ ἐλέησον:

X 123 (Ο Έκτορας) μή μιν ἐγὼ μὲν ἴκωμαι ἰὼν, ὃ δέ μ’ οὐκ ἐλεήσει οὐδέ τί μ’ αἰδέσεται, κτενέει δέ με γυμνὸν ἐόντα

125 αὐτῶς ὡς τε γυναῖκα, ἐπεὶ κ’ ἀπὸ τεύχεα δύω.

X 418-426 (ο Πρίαμος)* λίσσωμ’ ἀνέρα τοῦτον ἀτάσθαλον ὀβριμοεργόν, ἦν πως ἠλικίην αἰδέσσεται ἠδ’ ἐλεήση

420 γῆρας: καὶ δέ νυ τῷ γε πατὴρ τοιόσδε τέτυκται

Πηλεὺς, ὅς μιν ἔτικτε καὶ ἔτρεφε πῆμα γενέσθαι

Τρωσί: μάλιστα δ’ ἐμοὶ περὶ πάντων ἄλγε’ ἔθηκε.

τόσσους γάρ μοι παῖδας ἀπέκτανε τηλεθάοντας:

τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι ἀχνύμενός περ

425 ὡς ἐνός, οὗ μ’ ἄχος ὅζυ κατοίσεται Ἄϊδος εἴσω,

Ἐκτορος: ὡς ὄφελεν θανέειν ἐν χερσὶν ἐμῆσι:

- μας ενδιαφέρει και για τη σκηνή ικεσίας του Πρ. στην Ω 486 κ.εξ.

Ω 200-216 Ο ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΚΑΒΗΣ ΠΡΟΣ ΠΡΙΑΜΟ

(ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΧΙΛΛΕΑ, να διαβαστεί μαζί με λόγια Αχιλλέα σε X έκτορος αναίρεσις)

ὡς φάτο, κῶκυσεν δὲ γυνὴ καὶ ἀμείβετο μύθῳ:

‘ὦ μοι πῆ δὴ τοι φρένες οἴχονθ’, ἦς τὸ πάρος περ

ἔκλε’ ἐπ’ ἀνθρώπους ξείνους ἠδ’ οἷσιν ἀνάσσεις;

πῶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος

ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμοὺς ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς

205 υἱέας ἐξενάριξε: σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ.

εἰ γάρ σ’ αἰρήσει καὶ ἐσόψεται ὀφθαλμοῖσιν

ὠμηστής καὶ ἄπιστος ἀνὴρ ὃ γε οὐ σ’ ἐλεήσει,

οὐδέ τί σ’ αἰδέσεται. νῦν δὲ κλαίωμεν ἄνευθεν

ἦμενοι ἐν μεγάρῳ: τῷ δ’ ὡς ποθὶ Μοῖρα κραταιὴ

210 γγινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκον αὐτῆ,

ἀργίποδας κύνας ἄσαι ἐὼν ἀπάνευθε τοκῆων

ἀνδρὶ πάρα κρατερῷ, τοῦ ἐγὼ μέσον ἦπαρ ἔχοιμι

ἐσθέμεναι προσφῦσα: τότε ἄντιτα ἔργα γένοιτο

παιδὸς ἐμοῦ, ἐπεὶ οὐ ἐκακιζόμενόν γε κατέκτα,

215 ἀλλὰ πρὸ Τρώων καὶ Τρωϊάδων βαθυκόλπων

ἔσταότ’ οὔτε φόβου μεμνημένον οὔτ’ ἄλεωρῆς.

Ω 45 ΑΘΕΤΗΣΗ ΣΤΙΧΟΥ= ΗΣΙΟΔΟΣ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ 318
Με McLeod σ.92 και σχόλια Brügger σ. 36-37

2001, 12): die Interpolation sei aus der Absicht entstanden, ein Prädikat zum Nominalsatz 44b zu ergänzen (vgl. 205n., 558n.); als Versfüllung bot sich dann dank seines sprichwörtl. Charakters der Rel.-Satz an (CAIRNS 1993, 149 mit Anm. 7; Belege bei WEST zu Hes. *Op.* 318 a.E.). Behält man den Vers bei, müßte man die rhetorische Figur des Polaren Ausdrucks^P ‘Schaden bringt und Nutzen’ als verallgemeinernde Umschreibung der Wirkung von *aidōs* deuten: RUIGH 368 (ähnl. KEMMER 1903, 232f., mit Parallelen); vgl. MACLEOD (bei Polaren Ausdrücken liegt die Betonung oft nur auf einem der beiden Begriffe, hier auf dem zweiten); weniger wahrscheinlich REUCHER 1983, 427, u. LÉVY 1995, 201 Anm. 154 (wer *aidōs* nicht hat, erleidet Schaden, wer sie hat, ist im Vorteil).

γίνεται ... σίνεται: Zur Assonanz im Vers-Innern vgl. 6.143 ἄσσον ... θάσσον (s.d. mit Lit.).

46–52 Schluß *a maiore ad minus* (2.292–294n.); ähnlich argumentiert Aias, als Achill Agamemnons Geschenke ablehnt (9.628–638; NAGY [1979] 1999, 106–109), und bes. Achilleus selbst im Niobe-Paradeigma, ebenfalls mit (implizitem) Schluß *a maiore ad minus*: 599–620n., Abschnitt (1). – Zur Mahnung, die Trauer zu überwinden, s. unten 550–551n.

μέλλει μὲν πού ...: Zur Verwendung von μέλλω in der Bed. ‘es ist sehr wahrscheinlich, daß ...’ (Induktionsschluß) s. BASSET 1979, 75–89 (z.St.: 83). 109–111; häufig in der Verbindung mit πού ‘ich denke doch, wohl’ (2.116n.; hier vielleicht ironisch: LfgrE s.v. πού 1506.26–28). Zu πού allg. s. auch 488n.

47 Die engen emotionalen Bindungen zu Kindern und zu Brüdern werden im fgrE wiederholt hervorgehoben: 6.239f., 9.632f., 24.736f., *Od.* 4.224f. (oft neben Eltern und Ehepartnern); dies gilt v.a. für Vollgeschwister (explizit auch in *Il.* 11.257, 19.293, 21.95).

48 ἦτοι: ἦτοι ... αὐτάρ (50) wie μὲν ... δέ: RUIGH (1981) 1996, bes. 519–523; s. auch 462n. — **κλαύσας καὶ ὀδυράμενος:** Ähnliche synonym. Doppelungen sind im Wortfeld ‘klagen’ häufig, z.B. 128, 160, 696, *Od.* 8.577, 10.454 (KAIMIO 1977, 82; vgl. 1.160n., 2.39n.). — **μεθέηκεν:** nie mit Ptz. verbunden, daher absolut zu konstruieren: ‘wenn er (genug) geweint und gejammert hat, läßt er (von der Trauer) wieder ab’ (LEAF). Zum Gedanken vgl. 19.229.

49 2. VH ≈ *Od.* 11.274. — **leidensfähig ist der Sinn ja:** Zum Motiv der dulddenden, leidenden Menschen s. 525–548, *Od.* 18.130–142, *h.Ap.* 190–193, Archilochos *fr.* 13.5–10 West, Stesichoros *fr.* 222(b).204–208 Davies; Weiteres bei RICHARDSON z.St. und ausführlich zu *h.Cer.* 147f. — **Moiren:** Zur Moira als göttlicher Macht,

46 τις: kollektiv ‘(manch) einer’. — φίλτερον: sc. als Patroklos für Achilleus war. — ὀλέσσαι: zum -σσ- R 9.1.

47 ἢ ἢ ... ἢ ἢ: ‘entweder ... oder, sei es ... oder’.

48 ὀδυράμενος: Ptz. Aor. zu ὀδύρομαι ‘jammern’. — μεθέηκεν: Aor. zu μεθήμι ‘aufhören, ablassen’ (ἔηκα ist Nebenform zu ἦκα); sog. gnomischer Aor.

Ω 212-3 πρβλ. Χ 337-356 Ικεσία Έκτορα προς Αχιλλέα και απάντηση Αχιλλέα

τὸν δ' ὀλιγοδρανέων προσέφη κορυθαίολος Ἴκτωρ:
ἴλισσομ' ὑπὲρ ψυχῆς καὶ γούνων σῶν τε τοκῆων
μή με ἔα παρὰ νηυσὶ κύνας καταδάψαι Ἀχαιῶν,
 340 ἀλλὰ σὺ μὲν χαλκὸν τε ἄλις χουρόν τε δέδεξο
δώρα τά τοι δώσουσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,
σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν, ὄφρα πυρός με
Τρώες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχῃσι θανόντα.

τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς:
 '345 μή με κύον γούνων γουνάζεο μὴ δὲ τοκῆων:
αἶ γὰρ πως αὐτόν με μένος καὶ θυμὸς ἀνήη
ᾧμ' ἀποταμνόμενον κρέα ἔδμεναι, οἶα ἔοργας,
ὡς οὐκ ἔσθ' ὅς σῆς γε κύνας κεφαλῆς ἀπαλάλκοι,
οὐδ' εἴ κεν δεκάκις τε καὶ εἰκοσινήοιτ' ἄποινα
 350 στήσωσ' ἐνθάδ' ἄγοντες, ὑπόσχονται δὲ καὶ ἄλλα,
οὐδ' εἴ κέν σ' αὐτόν χουρῶ ἐρύσασθαι ἀνώγοι
Δαρδανίδης Πρίαμος: οὐδ' ὡς σέ γε πότνια μήτηρ
ἐνθεμένη λεχέεσσι γοήσεται ὄν τέκεν αὐτή,
ἀλλὰ κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατὰ πάντα δάσσονται.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

ΙΚΕΣΙΑ ΠΡΙΑΜΟΥ, ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΑΧΙΛΛΕΑ Ω 477-516

Φ

πρβλ. Ι 485 (Φοίνιξ ως πατέρας)

καί σε τοσοῦτον ἔθηκα θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
ἐκ θυμοῦ φιλέων, ἐπεὶ οὐκ ἐθέλεσκες ἄμ' ἄλλω
οὔτ' ἐς δαῖτ' ἰέναι οὔτ' ἐν μεγάροισι πάσασθαι,
πρὶν γ' ὅτε δὴ σ' ἐπ' ἐμοῖσιν ἐγὼ γούνεσσι καθίσσας
ὄψου τ' ἄσαιμι προταμῶν καὶ οἶνον ἐπισχών.
 490 πολλάκι μοι κατέδευσας ἐπὶ στήθεσσι χιτῶνα
οἴνου ἀποβλύζων ἐν νηπιέῃ ἀλεγεινῇ.

επαναλήψεις που έχουν νόημα να επισημανθούν:

Α.

Ω 255-6= 493-4: τα λόγια του Πρίαμου προς τους επιζήσαντες γιους του και τα λόγια του μέσα στην ικεσία του προς τον Αχιλλέα (πρόκειται δηλαδή για την ίδια τραγωδία, αυτή της απώλειας του αγαπημένου γιου του, Έκτορα).

Ω 203-5 = 519-521: τα λόγια της Εκάβης (τρόμος) και τα λόγια του Αχιλλέα (οίκτος και συμπόνοια) (πρόκειται δηλαδή για την ίδια τραγική επιχείρηση του Πριάμου).

πρβ. Δ 163-5= Ζ 447-9: τα λόγια του Αγαμέμνονα στον Μενέλαο και τα λόγια του Έκτορα στην Ανδρομάχη

εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν:

ἔσσεται ἡμαρ ὅτ' ἄν ποτ' ὀλόγη Ἴλιος ἱρή

165 καὶ Πριάμος καὶ λαὸς εὐμμελίῳ Πριάμοιο,

με σχόλιο του McLeod p. 43: η πτώση της πόλης μέσα από τα μάτια των Ελλήνων και των Τρώων «ως μια δίκαιη τιμωρία για την κακή πράξη, και όσο κι αν είναι αδιαμφισβήτητο είναι και ανεξήγητο πάθος: και οι δύο οπτικές είναι ουσιαστικές για όλο το ποίημα».

B.

Η κοινή μοίρα του Έκτορα και του Αχιλλέα

A 505-506, O 610-14 (ο Δίας τους τιμά):

- (η Θέτις στον Δία) τίμησόν μοι υἱὸν ὃς ὠκυμωρότατος ἄλλων ἔπλετ'

- αὐτὸς γὰρ οἱ ἀπ' αἰθέρος ἦεν ἀμύντωρ

Ζεὺς, ὃς μιν πλεόνεσσι μετ' ἀνδράσι μῦνον ἐόντα

τίμα καὶ κύδαινε.

Π 851-4, X 358-60 (και οι δύο νικούν τον εχθρό τους, ο Έκτωρ τον Πάτροκλο, ο Αχιλλέας τον Έκτορα σε σκηνές όπου το θύμα προφητεύει το θάνατο του θύτη που λίγο πριν έχει κοροηδέψει το θύμα (Π 837-42, X 331-6):

-Π 851 κ.ε. (ο Πάτροκλος) ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν:

οὐ θην οὐδ' αὐτὸς δηρὸν βέη, ἀλλὰ τοι ἤδη

ἄγχι παρέστηκεν θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή

χερσὶ δαμέντ' Ἀχιλλῆος ἀμύμονος Αἰακίδαο.

-X 358 (ο Έκτωρ) φράζεο νῦν, μὴ τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι

ἡματι τῷ ὅτε κέν σε Πάρις καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων

360 ἐσθλὸν ἐόντ' ὀλέσωσιν ἐνὶ Σκαιῆσι πύλῃσιν.

- Π 837 (ο Έκτωρ προς Πάτροκλο) ἄ δειλ', οὐδέ τοι ἐσθλὸς ἐὼν

χραίσμησεν Ἀχιλλεύς,

ὃς πού τοι μάλα πολλὰ μένων ἐπετέλλετ' ἰόντι:

μή μοι πρὶν ἰέναι Πατρόκλεες ἵπποκέλευθε

840 νῆας ἔπι γλαφυράς πρὶν Ἴκτορος ἀνδροφόνοιο

αἱματόεντα χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐζαι.

ὣς πού σε προσέφη, σοὶ δέ φρένας ἄφρονι πεῖθε.

- X 331 (ο Αχιλλέας προς τον Πάτροκλο) Ἴκτορ ἀτάρ που ἔφης

Πατροκλῆ' ἐξεναρίζων

σῶς ἔσσεσθ', ἐμὲ δ' οὐδὲν ὀπίζεο νόσφιν ἐόντα

νήπιε: τοῖο δ' ἄνευθεν ἀοσσητήρ μέγ' ἀμείνων
νηυσὶν ἔπι γλαφυρήσιν ἐγὼ μετόπισθε λελείμμη,
 335 ὅς τοι γούνατ' ἔλυσα: σέ μὲν κύνες ἦδ' οἴωνοι
ἔλκῆσουσ' αἰκῶς, τὸν δὲ κτεριοῦσιν Ἀχαιοί.

Π 855-7= X 361-3 (η ψυχή φεύγει στον Άδη)

ὧς ἄρα μιν εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψε,
ψυχὴ δ' ἐκ ρεθέων παμμένη Ἄϊδος δὲ βεβήκει
ὄν πότμον γοόωσα λιποῦσ' ἀνδροτῆτα καὶ ἦβην.

Με σχόλια του MacLeod p. 44: «αυτό το είδος επανάληψης είναι ένα μέσο για να παρουσιαστεί το τραγικό σχέδιο όλου του ποιήματος, όπου η νίκη εμπεριέχει τη σίγουρη υπόσχεση του θανάτου των μεγαλύτερων νικητών».

Γ

- οι τελετές και η ευταξία (σπονδές, προετοιμασία δώρων, το γεύμα, τα ταξίδια του Χρῦση και του Πρίαμου, η θυσία) τόσο στην Α όσο και στην Ω επιδεικνύουν ότι τον πολιτισμό στη μέση του πολέμου, και αυτή η αντίθεση είναι ουσιαστική για την ποιότητα και σημασία του ποιήματος: κάνει την Ιλιάδα μάλλον τραγική παρά αποκλειστικά αιμοσταγή και τρομακτική (MacLeod 45).

ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΕΙΣ

-σύνδεση με την αφήγηση αλλά όχι μόνον

3 στην Ω (41-44 με την προσωποποίηση του λιονταριού· 80-82 η Ιριδα· 480-4 με την αμφισημία της και σχόλια MacLeod σελ.126)

«πολύ συχνά περιέχουν μια έμμεση αντίθεση με την αφήγηση, όταν θέτουν κάτι από τον καθημερινό κόσμο ή από τον κόσμο της ειρήνης κοντά στα μεγαλειώδη και φοβερά συμβάντα του πολέμου» (MacLeod 48).

1) Π 641-3 (μύγες)

οἷ δ' αἰεὶ περὶ νεκρὸν ὀμίλεον, ὡς ὅτε μυῖαι
σταθμῶ ἔνι βρομέωσι περιγλαγέας κατὰ πέλλας
ὄρη ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει:

2) X 158-66 (καταδίωξη Έκτορα και άθλα ιπποδρομίας)

πρόσθε μὲν ἐσθλὸς ἔφευγε, δίωκε δέ μιν μέγ' ἀμείνων
καρπαλίμως, ἐπεὶ οὐχ ἱερήϊον οὐδὲ βοείην

160 ἄρνύσθην, ἃ τε ποσσὶν ἀέθλια γίνεταί ἀνδρῶν,
ἀλλὰ περὶ ψυχῆς θεὸν Ἴκτορος ἵπποδάμοιο.

ὡς δ' ὅτ' ἀεθλοφόροι περὶ τέρματα μώνυχες ἵπποι
ρίμφα μάλα τρωχῶσι: τὸ δὲ μέγα κεῖται ἄεθλον
ἢ τρίπος ἠὲ γυνὴ ἀνδρὸς κατατεθνηῶτος:

165 ὧς τὼ τρίς Πριάμοιο πόλιν πέρι δινηθήτην
καρπαλίμοισι πόδεσσι: θεοὶ δ' ἐς πάντες ὄρῶντο

3) P 53-60 (θάνατος πολεμιστή και δένδρο)

οἶον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνήρ ἐριθηλὲς ἐλαίης
 χώρῳ ἐν οιοπόλῳ, ὃθ' ἄλις ἀναβέβροχεν ὕδωρ,
 καλὸν τηλεθάον· τὸ δέ τε πνοιαὶ δονέουσι
 παντοίων ἀνέμων, καὶ τε βρῦει ἄνθει λευκῶ·
 ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν λαίλαπι πολλῇ
 βόθρου τ' ἐξέστρεψε καὶ ἐξετάνυσσ' ἐπὶ γαίῃ
 3) Σ 316-23 (Αχιλλέας και λιοντάρι αλλά σε θρήνο!)
 τοῖσι δὲ Πηλεΐδης ἀδινού ἐξῆρχε γόοιο
 χεῖρας ἐπ' ἀνδροφόνους θέμενος στήθεσιν ἐταίρου
 πυκνὰ μάλα στενάχων ὥς τε λῖς ἠϋγένειος,
 ᾧ ρά θ' ὑπὸ σκύμνουσ ἐλαφηβόλος ἀρπάσῃ ἀνήρ
 ὕλης ἐκ πυκινῆς· ὃ δέ τ' ἄχνηται ὕστερος ἐλθὼν,
 πολλὰ δέ τ' ἄγκε' ἐπῆλθε μετ' ἀνέρος ἵχνι' ἐρευνῶν
 εἷ ποθεν ἐξεύροι· μάλα γὰρ δριμύς χόλος αἰρεῖ·
 ὧς ὁ βαρὺ στενάχων μετεφώνεε Μυρμιδόνεσσιν

ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ Ω ΚΑΙ Α
 (Βλ. MacLeod)

24.31= 1.493

1. ἀλλ' ὅτε δέ ρ' ἐκ τοῖο δωδεκάτη γένητ' ἠώς

11 μέρες διαρκεί ο θυμός του Αχιλλέα στην πρώτη ραψωδία και 11 μέρες Η αντίσταση των θεών που είναι με το μέρος των ελλήνων. Και τα δύο οδηγούν σε θεϊκές συγκεντρώσεις.

Εννέα μέρες και διαρκεί ο λοιμός 53, εννέα μέρες ο θρήνος για τον Έκτορα 664, 784.

2. **1.477 και 24.788:** Η φράση για την εμφάνιση της Αυγής που απαντά 12 φορές στην Οδύσσεια, χρησιμοποιείται στην Ιλιάδα μόνο δύο φορές, και τις δυο στο τέλος επεισοδίων που αφορούν δύο ηρωικές μορφές που προκάλεσαν καταστροφικά πάθη στον Αχιλλέα, την Χρυσήδα και τον νεκρό Έκτορα.

3. Αν ο στίχος **24.790= 1.57** (αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἤγερθεν ὀμηγερέες τ' ἐγένοντο) είναι γνήσιος, τότε μια φράση πιο κοινή στην *Οδύσσεια* (τρεις φορές) στην *Ιλιάδα* εμφανίζεται μόνο δύο φορές, δηλαδή στην πρώτη και στην τελευταία ραψωδία. Έτσι δημιουργεί μια αντίθεση ανάμεσα στη μοιραία πρώτη συγκέντρωση των Αχαιών και στην ειρηνική συγκέντρωση που θα οδηγήσει στην ανάπαυση του Έκτορα. Αυτό σημαίνει ότι τα δύο βιβλία παρόλη τη μεγάλη τους απόσταση πλαισιώνουν ολόκληρη την *Ιλιάδα* της οποίας η κυρίως δράση διαρκεί **μόνο τρεις μέρες**. Αυτό δεν είναι μόνο δομικό υλικό δεδομένο, από τη στιγμή που τα γεγονότα συνδέονται με αυτά τα χρονικά σημάδια με έναν

τρόπο που δημιουργεί σημαντικές αντιθέσεις. Ανάλογη αντιστοιχία υπάρχει ανάμεσα στα βιβλία 7 και 23 που άμεσα περιλαμβάνουν τις κεντρικές τρεις μέρες του ποιήματός. Και στα δύο βιβλία 2 μέρες αφιερώνονται σε ταφικές τελετές. Και στα δύο βιβλία υπάρχει μία αποχή από τον πόλεμο, στην 7 μετά τη μονομαχία. Μετά από την οποία ο Έκτορας επιστρέφει αναπάντεχα ζωντανός, και στην 23 μετά το θάνατο του Έκτορα.

4) Στο τέλος του πρώτου βιβλίου η Θέτις έρχεται κρυφά στον Δία με το αίτημα του Αχιλλέα και ζητά να γίνει το χατίρι του γιου της να πάρουν οι Τρώες το πάνω χέρι στο πόλεμο. Ακολουθεί μια θεϊκή αγορά που ξεκινά με μια διαμαρτυρία από την Ήρα στην οποία ο Δίας επιβάλλει το θέλημά του. Μία διαμάχη μεταξύ των θεών αποτρέπεται από τη σκέψη ότι τα ανθρώπινα όντα δεν αξίζουν τόση μεγάλη ανησυχία.

Στο βιβλίο 24 έχουμε άλλη μία συνάντηση των θεών που επίσης ξεκινάει από μία διαμαρτυρία αυτή τη φορά του Απόλλωνα. Ο Δίας ζητά από τους θεούς να δείξουν ανθρωπιά επιτρέποντας την ταφή του Έκτορα. Μετά παρακινεί ανοικτά τη Θέτιδα και εκεί η Ήρα την καλωσορίζει με ένα θερμό τρόπο και την στέλνει στον Αχιλλέα τον οποίο πείθει να δεχθεί την απόφαση του Δία. Ενώ στο πρώτο βιβλίο οι συζητήσεις των θεών είναι σχεδόν κωμικό αντίστοιχο στην φρική διαμάχη των ανθρώπων και αφήνει εκτός την διαμάχη μεταξύ των ανθρώπων και το καταστροφικό σχέδιο του Δία, στο τελευταίο βιβλίο η φυγή είναι πολύ πιο σοβαρή και οδηγούν σε μία νέα απόφαση των δύο που επιφέρει μία συμφιλίωση ανάμεσα στους ανθρώπους.

Και ενώ στο πρώτο βιβλίο ο Δίας σέβεται την υποχρέωσή του προς την Θέτιδα (393-406) και δίνει στον Αχιλλέα μία μορφή τιμής που προκύπτει από το θάνατο των συντρόφων του, στο τελευταίο βιβλίο ο θεός βάζει την νέα Θέτιδα να πληρώσει το χρέος της (111) δίνοντας στον Αχιλλέα μία μορφή τιμής που έρχεται από το να τον κάνει να δείξει οίκτο σε έναν εχθρό.

5) στο πρώτο βιβλίο ο γέροντας Χρύσης έρχεται ως ικέτης στον Αγαμέμνονα φέρνοντας δώρα και παρακαλώντας για την επιστροφή της κόρης του. Ο Αγαμέμνων τον διώχνει με σκαίο τρόπο και απειλεί με βία αν ο Χρύσης ξαναγύρισει. Ο Χρύσης φοβάται και υποχωρεί. Στο τελευταίο βιβλίο ο γέρος Πρίαμος έρχεται ως ικέτης στον Αχιλλέα φέρνοντας δώρα και εκλιπαρώντας για την επιστροφή του σώματος του γιου του. Ο Αχιλλέας δέχεται την ικεσία, όχι όμως προτού μιλήσει άσχημα στον Πρίαμο και ο φοβισμένος Πρίαμος υποχωρεί στην ικεσία.

1.12-13 πρβ. 24.501-2

ὁ γὰρ ἦλθε θεὸς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν

λυσόμενος τε θύγατρα φέρων τ' ἀπειρέσι' ἄποινα

1.18-20 πρβ. 24.555-7

ὕμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες

ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἰκέσθαι·
παῖδα δ' ἐμὴν λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι

1.32 πρβ. 24.560 μη μ' ἐρέθιζε...

1.26 και 28 πρβ. 24.569-70 μή σε γέρον κοίλησιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κηχίῳ
μή νύ τοι οὐ χρισμῆ σκῆπτρον και στέμμα θεοῖο

1.33 = 24.571

ὡς ἔφατ', ἔδεισεν δ' ὁ γέρον και ἐπέιθετο μύθῳ

1.25 πρβ. 24.780-1

ἀλλὰ και ὡς ἀφίει, κρατερόν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε